

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@ork.police.hu

Szám: 29000-105/584/8/2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva tolnai lakos (a továbbiakban: Panaszos) által benyújtott panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 216/2010. (IV. 14.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése *a* és *c* pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Tolnai lakos, panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

A Panaszos beadványában előadta, hogy 2009. július 4-én 19:40 óra körüli időben a Budapest V. kerület Erzsébet térről, a Rendőrség „erőszakkal elhurcolta”, annak ellenére, hogy jogsértést nem követett el (csak a fűben ült), majd a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságra előállították. A Rendőrkapitányságon 2009. július 5-én 01:20 óráig tartották fogva, előállításának, illetve fogvatartásának okát nem közölték, kihallgatására nem került sor.

A Panaszos a rendőri intézkedés kapcsán kifogásolta:

- az előállításának okát, fogvatartásának jogszerűségét,
- nem kapott jogaival kapcsolatosan felvilágosítást.

II.

A rendelkezésre álló rendőrségi okiratokból a következők állapíthatók meg.

Budapest rendőrfőkapitánya a 01000/36775/2009. ált számú egyedi utasításával 2009. július 4-én 00:00 órától 24:00 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el.

A fokozott ellenőrzés elrendelésére az egyedi utasítás indokolása alapján azért került sor, mivel Budapest területére – 2009. július 4. napjára – több tömegrendezvény megtartását jelentették be, a rendezvényeken jelentős számú ember megjelenésére számítottak. Mivel a közelmúltban megrendezett tömegrendezvények alkalmával több alkalommal került sor rendzavaró, garázda cselekményekre, ezért az események biztonságos lebonyolítása, a gyülekezési joggal élők biztonságának garantálása érdekében indokolt volt a fokozott ellenőrzés elrendelésére. Az egyedi utasítás végrehajtásában résztvevő rendőri állomány feladatként meghatározásra került, hogy a fokozott ellenőrzés keretei között kísérik figyelemmel a rendezvényre érkezőket, akadályozzák meg az esetleges jogsértések kialakulását, majd ennek biztosítása érdekében hajtsanak végre igazoltatásokat, ruházat és csomagátvizsgálásokat. Az állomány feladata volt az esetlegesen megbomló rend helyreállításában való közreműködés, jogsértés esetén a szükséges intézkedések végrehajtása.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) 01000-105-716-7/2009.P. számú, a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint 2009. július 4-re Budapest területére 16 bejelentés érkezett a Rendőrséghez, a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) szerint minősülő rendezvény megtartásáról, ezen belül hét rendezvényt kívántak az V. kerületben tartani. Két bejelentő a Szent István térre, két bejelentő a Kossuth térre, további egy-egy bejelentő az Arany János utcába, a Markó utcába és a Nádor utcába jelentett be rendezvényt. A két Szent István téri rendezvény napirendjeként a következőket jelölték meg: „beszéd a Szabadság téren zajlott jogsértésekről”, illetve „szimpátiatüntetés a koncepciós perek áldozatai mellett”; az egyik Kossuth téri rendezvény célja a következő volt: „tiltakozó tüntetés a Szabadság téri tüntetés megtiltása miatt”, míg a másik Kossuth téri rendezvény bejelentője napirendet nem jelölt meg.

Annak ellenére, hogy az V. kerület Erzsébet térre a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényt nem jelentettek be 2009. július 4-re, aznap délután mégis több száz fős tömeg jelent meg ott azzal a céllal, hogy egy bejelentés nélküli rendezvényen vegyenek részt.

A megjelenteket 16:58 órakor szólították fel a terület elhagyására, figyelmeztették a helyszínen maradókat, hogy igazoltatásuk után előállítások végrehajtására kerül majd sor. Mivel a felszólításnak nem engedelmeskedtek 17:19 órakor a rendőrök megkezdtek a kilátásba helyezett igazoltatásokat és előállításokat. A tömeg 18:07 órakor a rendőröket megtámadta, kövel, palackokkal, betondarabokkal dobálták a sorfalat, és ezt többszöri felszólítás ellenére sem hagyták abba. A BRFK 01000-105-794-7/2009.P. számú, a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint a felszólítások és figyelmeztetések 20:31 óráig folyamatosan jól hallhatóan folytatódtak. Az események kapcsán összesen 190 főt állítottak elő az Erzsébet térről.

A Panaszos előállításáról készült 05010/519874/2009/id. számú rendőri jelentés szerint az igazoltatásra az Rtv. 29. § (1) bekezdése, a ruházátvizsgálásra a 31. § (1) bekezdése, az előállítására a 33. § (2) f) pontjának I. fordulata, a testi kényszer alkalmazására a 47. §-a, továbbá bilincselésére a 48. § b) c) és d) pontjai alapján került sor.

A jelentés rögzíti az előállításához vezető eseményeket, illetve az előállítás során történeteket. A jelentést készítő rendőr 2009. július 4-én csapatszolgálati feladatokat látott el Budapest területén. A jelentés szerint: „(...) A tömegkezelés során nevezett személy több alkalommal felszólították, hogy jogellenes magatartásával hagyjon fel, és távozzon a területről. Nevezett azonban a folyamatos felszólítás ellenére sem volt hajlandó a területet elhagyni, továbbá a tömegbe kapaszkodva ellenállt az ellen irányuló rendőri intézkedésnek. Ezért Borsod-100 (Kalocsai Róbert r. fhdgy. Pk.) utasítására megkezdtem a személy kiemelését. A helyszínen, fent nevezettel szemben testi kényszert, és bilincselést alkalmaztam, mely sérülést nem okozott. Nevezett személyen ruházat, és csomagátvizsgálást hajtottam végre, mely során a nála lévő gázalarcból 1 db gázspray került elő, mely elmondása szerint nem az övé. (...) Ezt követően fenti személlyel közöltem, hogy jogellenes cselekményével többszöri felszólításra sem hagyott fel, ezért elő lesz állítva az V. ker. Rk-ra további eljárás lefolytatása végett, melyet tudomásul vett. (...)”

A jelenlévőket a Rendőrség többször jól hallhatóan felszólította a távozásra. Az intézkedő rendőr 19:45 órakor kapott utasítást a Panaszos előállítására, szabálysértés továbbfolytatása miatt. Az intézkedő rendőr a panaszost a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságra állította elő.

A jelentéshez csatolt nyilatkozat szerint a Panaszos nem kérte előállításáról hozzátartozójának értesítését, ugyancsak a jelentés, illetve a hozzácsatolt igazolás szerint előállítása 2009. július 4-én 19:45 órától, 2009. július 5-én 01:20 óráig tartott, az előállítás időtartama alatt sérülése vagy panasza nem keletkezett. Az iratokból megállapítható, hogy a panaszos meghallgatására az előállítás során nem került sor.

A Panaszossal szemben az intézkedő rendőr az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 23.) Kormányrendelet 40/A. §-a alapján, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt feljelentést tett, az eljárást a Panaszossal szemben a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányság szabálysértési hatósága folytatta le.

III.

Az ismertetett bizonyítékok alapján az alábbi tényállást állapítottam meg.

2009. július 4-én délután, több száz fős tömeg tagjaként a Budapest V. kerület Erzsébet téren, a Panaszos egy előre be nem jelentett, a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényen vett részt. A rendőri erők a helyszínen hangosbemondón keresztül 16:58 órától kezdődően több alkalommal felszólították a téren tartózkodókat, hogy jogsértő magatartásukat hagyják abba, távozzanak, illetve figyelmeztették őket, hogy aki nem tesz eleget a felszólításnak, azt igazoltatják majd előállítják¹. 17:19 órától megkezdték a kilátásba helyezett intézkedések foganatosítását. A helyszínen tartózkodó Panaszos, a felszólítások ellenére – a teret hagyja el – nem engedelmeskedett, holott a felszólítások a hangosbemondón keresztül szakadatlanul, jól hallhatóan ismétlődtek. A Panaszos, a felszólításoknak ellenállva, több társával a földre ült, és ellenállásukat erősítendő, karjaikat összefonták a mellettük ülők karjaival. Az intézkedő rendőrök az eredménytelen felszólításokat követően a panaszos karjait megfogva testi kényszerrel „elválasztották” társaitól. A Panaszos ruházatátvizsgálása, igazoltatása, személyazonosító adatainak rögzítés és bilincselése után, szabálysértés abbagyására irányuló felszólítás ellenére történő továbbfolytatása miatt előállították a BRFK V. kerületi Rendőrkapitányságra. A Panaszosnál feltalált gázsprayt elvették, majd tájékoztatták jogairól. Az előállító helyiségbe történő befogadására 21:38 órakor került sor. A Panaszost 2009. július 5-én 01:20 órakor szabadon engedték, az előállításról részére kiadott igazolás tanúsága szerint az előállítással kapcsolatban ekkor panaszt nem terjesztett elő. A Panaszos ellen az intézkedő rendőr, jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt szabálysértési feljelentést tett.

Az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e, és ha igen mely okot jelölték meg a tér elhagyására történő felszólítás alapjaként. Minderre kizárólag a panaszos szabálysértés gyanúját felvető cselekményének alábbi értékelése érdekében került sor. Figyelemmel a Fővárosi Bíróság 20.K34.132/2008/20. számú ítéletére is a vizsgálat és az ez alapján a fenti kérdésben hozott döntés nem érinti az illetékes bíróság törvényben biztosított azon kizárólagos jogát, hogy a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény feloszlátása jogellenességének kérdésében érdemben döntsön².

¹ A helyszínen készült videó-felvétel alapján a felhívás szövege:

„Hölgyeim és Uraim! A rendőri erők műveleti parancsnoka nevében tájékoztatom Önöket, hogy a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá tartozó rendezvényen vesznek részt. Megkérem / a törvény nevében felszólítom Önöket, hogy a jogsértő magatartásukat hagyják abba, oszoljanak szét, a területet (a Bajcsy-Zsilinszky úton/a Károly körúton) az Astoria irányába hagyják el! Ellenkező esetben a rendőrség a rend helyreállítása érdekében a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 59. § (1) bekezdésében foglalt intézkedéseket és kényszerítő eszközt fog alkalmazni.”

² Gytv. 14. § (3) bekezdése szerint:

„Ha a rendezvényt feloszlatták, a rendezvény résztvevője a feloszlátástól számított tizenöt napon belül pert indíthat a feloszlátás jogellenességének megállapítására.”

A Fővárosi Bíróság 20.K34.132/2008/20. számú ítéletének indokolásában kifejtette, hogy:

„(...) a Független Rendészeti Panasztestület az állásfoglalásában és az alperes is határozatában nem a jogszabályoknak megfelelően járt el, amikor a demonstráció jogszerű oszlatásával kapcsolatosan érdemben állást foglalt. Ugyanis arra kizárólag a Fővárosi Bíróságnak lett volna hatásköre, és illetékessége a fentebb említett Gytv. 14. (3) bekezdésében foglaltak alapján, az erre irányuló kereseti kérelem kapcsán.”

Az intézkedés – így az igazoltatás – jogalapját a BRFK vezetője által egyedi utasításban elrendelt fokozott ellenőrzés³, valamint e feladatok ellátása során észlelt, a Panaszos által elkövetett cselekmények képezik. A Panaszos a több órán át folyamatosan elhangzó felszólításának nem engedelmeskedett, ekkor nyilvánvalóan megszegte azon törvényi rendelkezésből eredő kötelezettségét, hogy a rendőri intézkedésnek engedelmeskedjen⁴. Önmagában e tipikus magatartást a jogszabály szabálysértésként büntetni rendeli⁵, az intézkedő rendőr pedig előállíthatja azt a személyt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló rendőri felszólítást követően tovább folytatja, továbbá azt is, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható⁶.

Ezek alapján ténszerűen megállapítható, hogy a panaszolt előállítás kellő jogalappal történt, hangsúlyozva azt a tényt is, hogy az előállítás alapjául szolgáló, az intézkedéskor tapasztalható tények alapján dönt a rendőr az előállításról. Ilyen esetekben az előállításhoz a törvényben megkövetelt szabálysértés, vagy bűncselekmény gyanúja nem éri, nem is érheti el a büntetőjogi, vagy szabálysértési jogi felelősség megállapításához szükséges megalapozottság szintjét. Azaz amennyiben az intézkedés során a rendőr számára komolyabb mérlegelés nélkül megállapítható, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása a tapasztalt körülmények alapján a szabálysértés, vagy a bűncselekmény lehetőségét nyilvánvalóan felveti, ez kellő alapot szolgáltat az előállításra⁷. Mindezek alapján megállapítom, hogy az előállítással kapcsolatos sérelem, alaptalan.

³ Rtv. 30. §-a szerint:

„(1) A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

(2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

(3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

(4) A Rendőrség a nyilvános forgalom számára nyitva álló helyen őrizetlenül hagyott, a közbiztonságra veszélyt jelentő tárgyat szükség esetén az elvárható gondossággal eltávolíthatja, megsemmisítheti.”

⁴ Rtv. 19. § (1) bekezdés alapján:

„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

⁵ Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 23.) Kormányrendelet 40/A. § (1) és (2) bekezdései szerint:

„(1) Aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, ötv ezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.”

⁶ Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján:

„aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.”

⁷ Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján:

„a rendőr előállíthatja azt a személyt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;”

A Panaszos azon sérelme kapcsán, miszerint nem kapott jogairól felvilágosítást, a BRFK által a rendelkezésemre bocsátott dokumentumok alapján az alábbiakat állapítottam meg.

Az előállítás okának közlését a személyes szabadságot korlátozó rendőri jelentés is tartalmazza, miszerint „(...) Ezt követően fenti személlyel közöltem, hogy jogellenes cselekményével többszöri felszólításra sem hagyott fel, ezért elő lesz állítva az V. ker. Rk-ra további eljárás lefolytatása végett, melyet tudomásul vett.”, továbbá „(...) az előállítás okáról a tájékoztató kiadásra került.” A jogorvoslat lehetőségéről szóló közlést a Panaszos által aláírt és átvett igazolás bizonyítja. A Rendőrség tehát eleget tett törvényi kötelezettségének, amikor közölte a Panaszossal az előállítás fent részletezett indokát és okát, illetve a rendőri intézkedéssel kapcsolatos jogorvoslat lehetőségeit⁸. Ezek alapján a panasz e része alaptalan.

Az előállítás időtartama kapcsán álláspontom szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján az előállítás nem csupán az eljárás azonnali lefolytatása céljából foganatosítható, hanem a szabálysértés továbbfolytatása miatt is. Az idézett törvényhely alapján megállapítható, hogy nincs olyan előírás, amelyik kötelezővé tenné az előállítottak előállítás időtartamán belül történő meghallgatását, illetve velük szemben egyéb eljárási cselekmény foganatosítását.

A kérdéses előállítás időtartamának megítéléséhez fontos körülmény az, hogy egy objektív körülményből adódóan – a fogdák telítettsége miatt – az előállítással kapcsolatos eljárási cselekmények elvégzése – a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 51. § (3) bekezdése⁹ szerinti kötelezettség teljesítése –, ténylegesen 19:45 órától másnap 01:20 óráig (öt óra harmincöt percen át) tartott. A zsúfoltság miatti többletfeladatokat tekintetbe véve, a Panaszossal szemben ez korrekt – a törvényes 8 plusz 4 órás előállítási időtartamot¹⁰ meg sem közelítő – intézkedésnek minősül. A bírói jogalkalmazási gyakorlat egyes ügyekben (Fővárosi Bíróság 20.K. 32.593/2007/8. számú ügy¹¹) szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy ha az előállítás a Rendőrség túlterheltsége miatt hosszabb – a törvényes időtartamot meg nem haladó – ideig tart, az előállítás nem veszti el jogszerűségét. Ezt igazolja a törvényi szabályozás is, amely úgy rendelkezik, hogy az előállítás „a szükséges ideig (...)” tarthat. A

⁸ Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján:

„Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”

⁹ Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdése alapján:

„Az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.”

¹⁰ Rtv. 33. (3) bekezdése alapján:

„A Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”

¹¹ Fővárosi Bíróság 20.K. 32.593/2007/8. számú ítélet indokolásában kifejtette:

„A demonstráció miatt előállított személyek nagy számára figyelemmel a bíróság nem tartotta a felperes 2007. február 3. 12.10 órától 19.50 óráig tartó – azaz 7 óra 40 percet kitevő – előállításának időtartamát jogszerűtlennek, mert az Rtv. 33. § (3) bekezdés szerint ez a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja a személyi szabadságot, a felperes vonatkozásában alkalmazott előállítás ideje pedig ezt nem haladta meg.”

szükséges idő ez esetben nyilvánvalóan az előállítás során elvégzendő feladatokhoz szükséges időt jelenti, azt nem lehet egy szubjektív, kényelmi szempontok alapján, esetlegesen az előállított személy érzékenységtől függő időtartammal azonosítani. Ezek alapján megállapítom, hogy – az illetékes rendőri szerv hirtelen és jelentős mértékben megnövekedett feladataira tekintettel – az előállítás időtartamának hossza, indokolt volt.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

IV.

A Panasztestületnek a jelen ügy kapcsán kialakított állásfoglalásában az előállítás időtartamára vonatkozóan tett megállapításaival és az azokból levont következtetésekkel a határozat III. részében foglalt indokok alapján nem értek egyet.

A Panasztestület állásfoglalásában a Panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is megállapította miszerint:

„(...) a széteszlatásra irányuló felszólítást – a távozás irányának közlése mellett – megfelelően tartalmazta, azonban a Gytv.-re való általános hivatkozás mellett nem jelölte meg a tömegoszlatás közelebbi indokát. Ez a hiányosság különösen annak fényében aggályos, hogy nem csupán a tájékoztatás maradt el, hanem – ahogy azt a rendelkezésre álló adatok mutatják – a rendőrség sem volt az utasítás kiadásakor tisztában azzal, hogy milyen jogalappal alkalmazzák a tömegoszlatást, mint kényszerítő eszközt. (...) Mindezek alapján a Testület az érintettek tájékoztatásával kapcsolatos hiányosság miatt megállapította a rendezvényen részt vevő panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelmét.”¹²

A Panasztestület e kérdés kapcsán képviselt álláspontjával az alábbi indokok alapján nem értek egyet:

A rendőri intézkedést megelőző felszólítás egyértelmű utalást tett arra, hogy a rendezvény jogellenes, ezért kell a felszólított személyeknek a helyszínt elhagyniuk. A jogellenességre vonatkozó rendőrségi állítást az Rtv. szerint a Panaszos a helyszínen nem mérlegelhetette, és engedelmességét sem tehetette mérlegelése eredményétől függővé (lásd 4. számú lábjegyzet). Egyébiránt a rendőri közlemény (lásd 1. számú lábjegyzet) tartalma közvetve sem okozott jogtól való megfosztást, a Panaszost jogsérelem emiatt nem érte.

E helyütt is hangsúlyozom, hogy az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e a tér elhagyására történő felszólítás jogalapját. Minderre csak a panaszos szabálysértés gyanúját felvető cselekményének értékelése érdekében került sor. A Gytv. alapján – a Fővárosi Bíróság 20.K34.132/2008/20. számú ítéletére is figyelemmel (lásd 2. számú lábjegyzet) – a vizsgálat és az ez alapján a szabálysértés gyanújának kérdésben hozott döntés nem érinti az illetékes bíróság törvényben biztosított ama kizárólagos jogát, hogy a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény feloszlatása jogellenességének kérdésében érdemben döntsön.

¹² Panasztestület 216/2010. (IV. 14.) számú állásfoglalásának V. részének 44. oldal harmadik bekezdése, illetve 45. oldal első bekezdése.

A Panasztestület állásfoglalásában megállapította továbbá:

„(...) A Szolgálati Szabályzat 58. § (1) bekezdése szerint: „A kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.” A bilincs alkalmazásának szabályai között a Szolgálati Szabályzat 60. § (1) bekezdésének d) pontja úgy szól, hogy: „Bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt: akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg”. A Szolgálati Szabályzat 74. § (5) bekezdés a) és b) pontjai szerint: a) passzív ellenállás esetén testi kényszert, b) aktív ellenszegülés esetén rendőrbotot, vegyi eszközt, ingerlőgázt, elektromos sokkoló eszközt, bilincset, (...).

A Testület a fentiek alapján kifogásolhatónak tartja, hogy az intézkedő rendőr szinte valamennyi Rtv. szerinti bilincselési okot felsorolta intézkedése jogalapjaként jelentésében, olyanokat is, amelyek egymást kölcsönösen kizárnák (szökés illetve támadás megakadályozása), a r. főhadnagy parancsnok pedig a parancsnoki vélemény és kivizsgálás során mindezen indokokat elfogadva jogszerűnek, szakszerűnek és arányosnak minősítette a bilincshasználatot. (...) A rendőri jelentés nem szól arról, hogy a panaszos ellenszegülése a testi kényszerrel végrehajtott kiemelését követően nem tört volna meg, illetve az eseményleírásnál nem említi arra utaló körülményeket, amelyekből a panaszos támadásának vagy szökésének reális veszélyére lehetne következtetni. (...) Ezért a Testület a bilincshasználat miatt megállapította a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának sérelmét.”¹³

A Panasztestület álláspontjával az alábbiak szerint nem értek egyet:

A Panaszos a tömeg részeként a földön ülve, összekapaszkodva próbálta megakadályozni a rendőri intézkedést. Véleményem szerint az, hogy valaki a társaival összekapaszkodik, és célzatos erő kifejtéssel áll ellen a rendőri intézkedésnek, komoly erőt fejt ki ennek érdekében, mindenképpen aktív ellenállásnak tekinthető. Ezek alapján álláspontom szerint a Szolgálati Szabályzat 74. § (5) bekezdés b) pontja alapján¹⁴, helye volt a bilincs alkalmazásának. Még az arányosság követelményét figyelembe véve is nehéz volt a tömeg ellenállását megtörni, az eseményről készült felvételek tanúsága szerint, pedig ez pusztán testi kényszer alkalmazásával lehetetlen lett volna.

Egyébiránt az Rtv. indoklása szerint a bilincs a szökés és a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz, alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül is szóba jöhet¹⁵. A vizsgált esetben a Panaszos nem reagált a többszöri rendőrségi felszólításra, figyelmen kívül hagyta azt. Ezek alapján a rendőrök joggal vélelmezték, hogy a Panaszos megkísérelheti magát kivonni az intézkedés

¹³ Panasztestület 216/2010. (IV. 14.) számú állásfoglalásának VI. részének 49. oldal ötödik bekezdése, illetve az 50. oldal első bekezdése.

¹⁴ Szolgálati Szabályzat 74. § (5) bekezdés b) pontja szerint:

„(5) Tömeggel szemben a csapaterő a következő kényszerítő eszközöket alkalmazhatja:
b) aktív ellenszegülés esetén rendőrbotot, vegyi eszközt, ingerlőgázt, elektromos sokkoló eszközt, bilincset, pórázon vezetett szolgálati kutyát szájkosárral vagy anélkül, valamint vízágyút,”

¹⁵ Rtv. indoklása a rendőrségről VI. fejezet a 48. §-hoz:

„A bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyományaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővetés, őrizetbevétel) alkalmazható.”

alól (szökés), vagy fennállt annak a reális lehetősége is, hogy – akár társaival is – a rendőrök ellen fordul (támadás).

Mindezek alapján megállapítom, hogy az intézkedő rendőrök jogszerűen, szakszerűen és indokoltan, továbbá az arányosság¹⁶ követelményeinek figyelembevételével mellett alkalmazták a kényszerítő eszközt, így álláspontom szerint a bilincshasználat kapcsán alapjogsérelem nem történt.

Fontosnak tartom kiemelni, hogy a Panaszos beadványában a kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazásával kapcsolatosan, nem terjesztett elő panaszt.

A Panasztestület 216/2010. (IV. 14.) számú állásfoglalásában több oldalon keresztül a panaszügyön túlmutató, általános, a rendezvény feloszlata jogszerűségét is érintő megállapításokat is tesz, ezért fontosnak tartom leszögezni, hogy a jelen döntés kizárólag a panaszban sérelmezett intézkedések jogszerűségét vizsgálja, és a lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás nem terjedt ki – a fent írtak alapján nem is terjedhetett ki – a Panasztestület állásfoglalásában tett valamennyi – a konkrét panaszon túlmutató – megállapításra.

Mivel a Panasztestület állásfoglalásától való eltérések indokolását a törvény kizárólag a jelen határozatban foglaltakkal kapcsolatban teszi kötelezővé¹⁷, ezért a Panasztestületnek az Erzsébet téri rendezvényekre összességében tett megállapításaira jelen határozatomban nem térek ki.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdéseiben alapul.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- *a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezete;*

¹⁶ Lásd 4. számú lábjegyzet

¹⁷ Rtv. 92. § (1) és (2) bekezdése alapján:

„(1) Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

(2) Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.”

Rtv. 93/A. (7) bekezdése alapján:

„(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

Rtv. 93/B. § (1) bekezdése alapján:

„(1) Az intézkedést foganatosító szervhez benyújtott panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetője közigazgatási hatósági eljárásban bírálja el.”

- *a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;*
- *a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) és (2) bekezdései, 109. § (1) és (3) bekezdései;*
- *a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 19. § (1) bekezdése, 30. §-a, 33. § (2) bekezdés b) és f) pontjai, a valamint a (3) bekezdése, valamint a (4) bekezdése, a 92. § (1) és (2) bekezdései és a 93/A. § (7) és (9) bekezdései;*
- *A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § (3) bekezdése;*
- *Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 23.) Kormányrendelet 40/A. § (1) és (2) bekezdései;*
- *A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. IRM rendelet 51. § (3) bekezdése, 74. § (5) bekezdése b) pontja.*

Budapest, 2010. május 18.

Dr. Bencze József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány